

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **TÉCNICA CORPORAL III**
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE
OUTUBRO)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: TÉCNICA CORPORAL III										
ESPECIALIDADE	Interpretación		ITINERARIO	CANTO						
CARÁCTER	Obrigatoria		TIPO DE CLASE	COLECTIVA						
DEPARTAMENTO	CANTO		XEFE DE DPTO.	Lorenzo de los Santos Gago						
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Aida Cruz Estévez				
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1 hora
ECTS/CUAD.			1,5						Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA			
	Aida Cruz Estévez				aidacruz@edu.xunta.gal		Xoves, de 14h. a 15h.			

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR:	Adestramento do corpo para a interpretación vocal e/ou actoral, desenvolvendo hábitos beneficiosos e necesarios para o coidado do aparato fonador e o desenvolvemento da actividade artística.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	Técnica Corporal é unha disciplina propia da especialidade de Interpretación/Canto, que ten como obxectivo desenvolver as técnicas de movemento e as capacidades expresivas do propio corpo. A disciplina Técnica corporal deberá capacitar ao alumnado para dominar completamente as técnicas de interpretación no repertorio lírico, explotando as calidades expresivas corporais e a capacidade de interpretación na escena, así como coñecer e empregar axeitadamente os elementos do movemento corporal: espazo, tempo e enerxía. Así pois, ten relación directa coas disciplinas de Repertorio nos diferentes cursos, ademais de servir de preparación para a disciplina de Escena lírica, do terceiro e cuarto curso.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T2, T3, T6, T13
COMPETENCIAS XERAIS:	X8, X9, X18, X21, X24, X26
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI2, EI4, EI10
*Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Preparación do corpo para a interpretación vocal e/ou actoral, desenvolvendo hábitos beneficiosos e necesarios para o coidado do aparello fonador e o desenrolo da actividade artística.	T2, T3, T13, X8, X21, X24, X26,

	EI2, EI4, EI10
Coñecer e preparar o corpo como ferramenta de traballo actoral.	T2, T3, T13, X8, X9, X21, X24, X26, EI4, EI10.
Distinguir os elementos corporais que interveñen nos procesos creativos, potenciando as capacidades expresivas e comunicativas.	T2, T6, T13, X8, X9, X18, X21, X24, X26, EI10.
Afondar na expresión corporal desde un punto de vista analítico e creativo.	T2, T6, T13, X8, X18, X21, X24, X26, EI2, EI10.

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1- Elementos do movemento corporal.	-Habilidades Motrices: Patróns posturais, esquema corporal, imaxe corporal, espazo corporal, coordinación das partes do corpo. -Elementos do movemento: Tempo (Movemento estático e Dinámico, Duración), Espazo (Usos do Espazo), Enerxía (Plasticidade) -Calidades do movemento	3
2- Expresión corporal	-O corpo como instrumento comunicativo, a través do xogo, a imitación, a experimentación e a imaxinación. -Xesto e movemento expresivo.	3
3- Técnicas corporais no Canto	- A respiración e a relaxación. Exercicios e técnicas. - Anatomía e Fisioloxía aplicada ao Canto. Exercicios aplicados. - Hixiene Vocal	4
4- Técnicas actorais	- Uso expresivo da voz e da linguaxe. Articulación e Dicción. - Caracterización, construción de personaxes e identidades, sensacións e reaccións. - Exercicios e técnicas para optimizar a creatividade e a expresividade en relación coa interpretación escénica.	5
5- Metodoloxía de traballo autónomo	-Hábitos de estudo: Desenvolvemento das técnicas corporais e aplicación das mesmas como recursos expresivos e comunicativos.	1
*Todos os contidos refléxanse temporalizados cun número de sesións, aínda que, polo seu carácter transversal, na práctica serán traballados ao longo de tódalas sesión.		16
TOTAL SESIÓNS:		

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS

Clases Prácticas (As clases serán colectivas e de carácter eminentemente práctico. A metodoloxía será activa, temática e de exploración persoal)	16		16
Tutorías (atención particular aos alumnos/as)	0	1	1
Actividades complementarias (asistencia a seminarios, talleres ou xornadas relacionadas coa disciplina), propostas pola profesora ou polo Departamento.	0	4	4
Traballo Persoal (Tempo de estudo e práctica individual do/a alumno/a)	0	24	24
TOTAL HORAS:			45

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Portafolios	1) Rexistrar de maneira sistemática o traballo realizado na aula: ideas principais dos contidos teóricos, exercicios, rexistro de auto-análise, reflexións, conclusións, propostas, métodos, exemplos, etc. 2) Presentar os diferentes contidos con claridade e de maneira ordenada.	Todas	15%
Seguimento do rendemento do alumno (Caderno do Profesor)	1) Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. 2) Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. 3) Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos técnicos e actividades que se traballarán nas sucesivas clases. 4) Demostrar habilidades motrices e control corporal durante a interpretación de obras e exercicios propostos. 5) Demostrar capacidade de metamorfose á hora de realizar unha interpretación e/ou exercicios. 6) Demostrar presenza e escénica e destreza comunicativa tanto na interpretación de obras como na realización dos exercicios propostos. 7) Mostrar autonomía e creatividade na construción de personaxes e identidades.	Todas	70%
-Presentación dun traballo	1) Amosar coñecemento suficiente da disciplina tanto a nivel teórico coma na súa aplicación práctica. 2) Expoñer con claridade os conceptos e saber transmitirlos de maneira adaptada ás circunstancias. 3) Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles.	Todas	15%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
-Exame final, en audición.	1) Demostrar o coñecemento das técnicas corporais, actorais e do movemento na interpretación pública do repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica. 2) Demostrar destreza comunicativa, control corporal e interiorización na interpretación de personaxes e identidades do repertorio.	Todas	100%

6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*PERDA AVALIACIÓN CONTINUA) (A superación de 3 faltas de asistencia a clase implicará a perda de avaliación continua, tendo que someterse o alumno/a ao procedemento de avaliación alternativa).			
-Exame escrito final.	1) Demostrar coñecemento dos elementos corporais que interveñen nos procesos creativos e as actividades derivadas da súa práctica. 2) Demostrar coñecemento dos elementos do movemento e expresión corporal e as actividades derivadas da súa práctica. 3) Demostrar o coñecemento das técnicas corporais aplicadas no Canto e as actividades derivadas da súa práctica. 4) Amosar o coñecemento das técnicas actorais aplicadas á interpretación escénica e as actividades derivadas da súa práctica. 5) Demostrar coñecemento das implicacións escénicas que conleva a interpretación vocal e ser quen de desenvolver as súas aplicacións prácticas.	Todas	30%
-Presentación e defensa dun traballo	-Demostrar o coñecemento das técnicas corporais, actorais e do movemento. *Este traballo será previamente consensuado coa profesora da disciplina, e versará sobre un ou varios temas da programación (consultar o Apdo. 4-Contidos)	Todas	30%
-Exame final, en audición. *O repertorio a interpretar será consensuado coa profesora e incluírá a interpretación con piano de dúas arias de ópera ou romanzas de zarzuela con diferentes propostas escénicas.	1) Demostrar o coñecemento das técnicas corporais, actorais e do movemento na interpretación pública do repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica. 2) Demostrar destreza comunicativa, control corporal e interiorización na interpretación de personaxes e identidades do repertorio.	Todas	40%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
-Exame escrito final.	1) Demostrar coñecemento dos elementos corporais que interveñen nos procesos creativos e as actividades derivadas da súa práctica. 2) Demostrar coñecemento dos elementos do movemento e expresión corporal e as actividades derivadas da súa práctica. 3) Demostrar o coñecemento das técnicas corporais aplicadas no Canto e as actividades derivadas da súa práctica. 4) Amosar o coñecemento das técnicas actorais aplicadas á interpretación escénica e as actividades derivadas da súa práctica. 5) Demostrar coñecemento das implicacións escénicas que conleva a interpretación vocal e ser capaz de desenvolver as súas aplicacións prácticas.	Todas	30%
-Presentación e defensa dun traballo.	-Demostrar o coñecemento das técnicas corporais, actorais e do movemento. *Este traballo será previamente consensuado coa profesora da disciplina, e versará sobre un ou varios temas da programación (consultar o Apdo. 4-Contidos)	Todas	30%
-Exame final, en audición. *O repertorio a interpretar será consensuado coa profesora e incluírá a interpretación con	1) Demostrar o coñecemento das técnicas corporais, actorais e do movemento na interpretación pública do repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica. 2) Demostrar destreza comunicativa, control corporal e	Todas	40%

piano de dúas arias de ópera ou romanzas de zarzuela con diferentes propostas escénicas.	interiorización na interpretación de personaxes e identidades do repertorio.		
--	--	--	--

Para a poder optar á Matricula de Honra, o alumnado deberá obter cunha cualificación de sobresaiñte na disciplina. O/a profesor/a da do/a alumno/a comunicará ao departamento ao do final da semana dos exames. Os/as alumnos/as deberán realizar unha proba deseñada polo departamento a tal fin, cunha convocatoria específica para o mesmo, e que non excederá na súa totalidade dos 30 minutos de duración.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS	
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p><i>Asemade terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</i></p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>
<p>No presente curso académico non hai alumnado da especialidade que precise pautas por necesidades educativas especiais.</p>	

8. BIBLIOGRAFÍA	
BIBLIOGRAFÍA	<p>-Arteaga, M. – Viciano, V. – Conde, J.: “Desarrollo de la expresividad corporal”. Editorial INDE. Barcelona. 1999.</p> <p>- Calais-Germain, B. – Germain, F.: “Anatomía para la voz. Entender y mejorar la dinámica del aparato vocal”. La Fiebre de Marzo. Barcelona. 2014</p> <p>- Chun-Tao, Cheng: “El Tao de la Voz”. Gaia Ediciones. Madrid. 1993.</p> <p>-García Martínez, R.: “La Técnica Alexander en la música”. Rivera Editores. Valencia. 2011.</p> <p>-Padrini, F.: “El lenguaje secreto del cuerpo”. De Vecchi. Barcelona. 1995.</p> <p>-Perelló, J.- Caballé, M.- Guitart, E.: “Canto-Dicción. Foniatria Estética”. Edit. Científico Médica. Barcelona. 1982.</p> <p>-Schinca, M.: “Expresión Corporal. Técnica y Expresión del movimiento” Ed. Praxis. Madrid. 2002.</p>